

▶ ТЕАТР

«Він запалював у нас іскру творчості...»

Режисер власного життя

«Я щасливий, що Бог дав мені певні здібності й можливості їх використати. Довелося багато їздити, спілкуватися з різними цікавими людьми... Отак непомітно пролетіли роки... Є що згадати, чим похвалитися, за що порадіти, і це, мабуть, - головне», - такі були сказані Олександром Рибчинським в одному з інтерв'ю журналісту «Сумщини».

Його позаочі називали «режисером власного життя». А він, не шкодуючи останніх сил, ставив вистави про неминучість відходу у вічність, ніби цим хотів щось сказати глядачеві, підбити підсумки життя, своєї праці. А потім - його не стало... Якось несподівано, раптово і театр враз осиротів без свого «маестро».

«Олександра Ігоровича немає з нами два роки... Як же довго його з нами немає! - говорить директор театру, заслужений діяч мистецтв України Микола Юдін. - Ми почали з ним працювати над виставою «Ревізор». Для мене й сьогодні - це неперевершене творіння. Мабуть, із 2010 року такої сильної вистави в нас більше не було, в кращому розумінні цього слова. Він був майстром своєї справи. В кожній його постановці вбачалося саме «рибчинське прочитання вистави» - колоритні

Людина-талант, артист-віртуоз, режисер із великої літери... Так завжди в Сумах називали художнього керівника Сумського обласного академічного театру драми та музичної комедії ім. М. С. Щепкіна Олександра Рибчинського. Два роки тому майстер сцени пішов із життя...

було такого опалення, як зараз. Після вистав поверталися «на базу» і вечеряли гарячою картоплею, яку витягувала із печі наша «технічка» баба Катерина. А ще пам'ятаю, як після репетиції вистави «Ой, не ходи, Грицю, та й на вечорниці!» жінки самотужки ввечері вишивали декорації. Для кожного з театралів тоді це була не робота в театрі, а служіння йому. І, потрапивши в цю атмосферу, іншого життя я вже собі не уявляю».

Потім була армія: служив аж у Німеччині. Там, за волею долі, Олександр Ігорович продовжував займатися творчістю - був учасником ансамблю. А після армії - знову сцена, глядачі, колеги-актори... Свою любов до театру молодий О. Рибчинський переніс і на особисте життя, адже одру-

волі» Ж.-Б. Мольєра), Націєвський («Мартин Боруля» І. Карпенка-Карого), Захар («Жіночий бунт» Є. Птичкіна) та багато інших. У 1983 році О. Рибчинський стає заслуженим артистом України... А з 2006 року він уже працює художнім керівником і режисером-постановником театру.

За період роботи в театрі він поставив багато музичних і драматичних вистав, серед яких - «Витівки Хануми» Г. Канчелі, «Якщо буде завтра» А. Касона, «Назар Стодоля» Т. Шевченка, «Благі наміри» А. Чехова, «Остання жінка сеньйора Хуана» Л. Жуховицького, «Летюча миша» Й. Штрауса, «У неділю

Олександром Ігоровичем, що син має наслідувати батька, - продовжив директор театру. - Та, на жаль, як ми не вмовляли Павла продовжити працювати в нас, він залишив роботу в театрі. Що ж, це його право і його вибір».

У нього була музична душа...

Для колективу Сумського обласного театру ім. М. С. Щепкіна Олександр Рибчинський був не лише художнім керівником, а й учителем, порадником, наставником, другом.

Головний художник театру Дариса Аполлонова згадує про

торів і глядачів своєю харизмою, характером, творчими пориваннями.

«Я прийшла до театру у 1979 році, - розповідає вона. - Тоді ще Олександр Ігорович був актором. Молодий, цікавий, яскравий... Це був вогонь, який «запалював» навкруги всіх. Часто згадую «Летючу мишу», де я зіграла Адель, а він - Фалька. Коли ми з ним удвох виконували танець, я не танцювала... Я «літала» і думала, коли ж приземлюся, коли торкнуся цієї сцени... В нього була не тільки музична, а й танцювальна душа».

Наталія Нерянова й сьогодні вдячна Олександрові Ігоровичу за те, що їй довелося зіграти такі прекрасні ролі, як Роз-Марі в однойменній виставі, Маритану в постановці «О, Маритано!», Оксану в «Запорожці за Дунаєм», Саффі в «Циганському бароні», молоду Мавру у драмі «У неділю вранці зілля копала» тощо.

«Коли він помер, я стояла на похоронах і думала: «Ну, ось, пішов із життя останній мій режисер», - продовжила розповідь Наталія Нерянова. - Так і є, адже зараз музична частина театру залишилася без свого батька, вона осиротіла. Ми всі дуже сумуємо за Олександром Ігоровичем. Нам не вистачає сьогодні його порад і добрих слів».

«Олександр Рибчинський усе життя до останнього подиху присвятив театру. Останньою його виставою став «Акомпаніатор».

«Ця п'єса була обрана режисером не випадково, - говорить артист драми Віталій Хоменко. - У ній є навіть звернення до небес. Мабуть, він відчував свій відхід і це було його останнє слово».

ніхто з глядачів ніколи посеред його вистав не виходив із зали».

«Це була не робота в театрі, а служіння йому...»

Почалося театральне життя великого актора та режисера в Білій Церкві, де в місцевому театрі працювали його батьки. В 16 років хлопець уже грав головні ролі. «Ми їздили на гастролі на вантажних машинах, – згадував якось Олександр Ігорович в одному з інтерв'ю про початок своєї професійної діяльності. – У театрі ще тоді топилися печі, не

няньчив увесь театральний колектив. Молодій сім'ї з дитиною на руках довелося нелегко, адже театр у Білій Церкві був пересувним. Тому в 1969 році Олександр Ігорович переїхав до Сум (куди раніше перевели працювати режисером його батька) й почав працювати в обласному театрі драми та музичної комедії ім. М. С. Щепкіна на посаді артиста драми.

Усе своє життя він присвятив сцені – спочатку був актором, а потім режисером вистав. У творчому доробку О. Рибчинського чимало ролей. Найяскравіші з них: Снагарель («Лікар мимо-

ськой», «Прекрасна Сесеня» Ж. Орфенбаха, «Сужена не оужена!» О. Пчілки, «Чумаки» І. Карпенка-Карого... Закоханий у театр, Олександр Рибчинський вкладає в підготовку творчої молоді весь свій хист, мистецьку ерудицію, виняткову працездатність, усе те, що зветься «вихованням».

За словами Миколи Юдіна, провідними діячами театру були не лише Ігор та Олександр Рибчинські, а й дружина та діти режисера теж наче були народжені для сцени.

«Старшого сина Ігоря я знав менше, а щодо молодшого – Павла – у нас була домовленість із

печальною усмішкою. «Ізгом ми зробили більше 25 вистав. Він був імпульсивним і м'яким водночас. Не любив хвалити, та мовчазний погляд був кращим від усіх інших похвал. Взяти хоча б п'єсу «Чумаки». В ній же продумано все до дрібниць. Особливо вражає глядача зоряне небо... Коли дивишся виставу – мурашки по спині. Він був майстром своєї справи, і про це знають усі в театрі».

Для заслуженої артистки України Наталії Нерянової Олександр Рибчинський був вчителем, партнером і... вогнем, бо запалював сцену та душі ак-

М. С. Щепкіна Микола Юдінаостанок про режисера О. Рибчинського сказав так: «Підшукуючи слова для своїх друзів, для людей, яких сьогодні немає поряд із нами, ми часто боїмося бути пафосними, тому намагаємося уникати слова «ВЕЛИКИЙ». Адже крил немає ні в кого, і не ангели ми. Але зараз я говорю без зайвих якихось зворотів і хвалебних од: «Він був не просто заслуженим, а заслужено-народним артистом, і з його відходом у вічність увесь український театр зазнав неправної втрати».

Наталія ІСІПЧУК